

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ
НА СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ –
СВИЩОВ
2024-2030**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	4
СТРАТЕГИЧЕСКА И НОРМАТИВНА РАМКА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА	5
<i>Европейски стратегически документи в областта на висшето образование и научноизследователската дейност .....</i>	<i>5</i>
<i>Национални стратегически и нормативни документи в областта на висшето образование и научноизследователската дейност .....</i>	<i>5</i>
<i>Вътрешноинституционални документи за развитие на научноизследователската дейност.....</i>	<i>5</i>
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“, ...	6
<i>Административна рамка и човешки ресурси .....</i>	<i>6</i>
<i>Проектна активност .....</i>	<i>9</i>
<i>Публикационна активност .....</i>	<i>13</i>
<i>SWOT анализ на научноизследователската дейност на СА.....</i>	<i>13</i>
ВИЗИЯ НА СА „Д. А. ЦЕНОВ“	17
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“ ..	18
КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“ ..	19
<i>КОНКРЕТНА ЦЕЛ 1. Подобряване на институционалната екосистема за научното развитие на академичния състав и научноизследователската дейност .....</i>	<i>19</i>
<i>КОНКРЕТНА ЦЕЛ 2. Разширяване участието на СА „Д. А. Ценов“ в научни инициативи и проектни активности в рамките на националното и международното научноизследователско пространство .....</i>	<i>20</i>

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 3. Активизиране на връзката наука-практика и насърчаване на иновационните процеси в бизнеса и публичния сектор, основани на научни резултати.....	21
ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	27

ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за развитие на научноизследователската дейност на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, наричана по-нататък за краткост Стратегията, определя целите, приоритетите и дейностите в научната дейност на Стопанска академия за периода 2024-2030 г.

Стратегията очертава ключовите цели и приоритети за развитие на научните изследвания в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ (наричана по-нататък за краткост Академията или СА) в контекста на националната и европейска политика.

Целта на Стратегията е да очертае рамка от стратегически насоки, приоритети и мерки, които да допринесат за подобряване на организацията, изпълнението, наблюдението и оценката на научноизследователската дейност на Академията, а с това и за постигане на нейната визия. За *насърчаване изграждането на подкрепяща среда за научно развитие на академичния състав и разгръщане на научноизследователския потенциал на СА „Д. А. Ценов“ с оглед създаване и десеминация на висококачествена научна продукция.* Стратегията предвижда мерки и приоритети в три конкретни цели: *подобряване на институционалната екосистема за научното развитие на академичния състав и научноизследователската дейност (Конкретна цел 1); разширяване участието на СА „Д. А. Ценов“ в научни инициативи и проектни активности в рамките на националното и международното научноизследователско пространство (Конкретна цел 2) и активизиране на връзката наука-практика и насърчаване на иновационните процеси в бизнеса и публичния сектор, основани на научни резултати (Конкретна цел 3).*

Стратегическите направления са насочени към разгръщане на силните страни и оползотворяване на възможностите, като се въздейства върху слабите страни и се неутрализират заплахите на местно, национално и европейско ниво. От една страна, качеството на научноизследователската дейност е свързано с вътрешния потенциал на преподавателите, докторантите и студентите, като за целта са предвидени мерки за повишаване на тяхната ангажираност и активност в процеса. От друга страна акцент е поставен върху осигуряването на външно финансиране, чрез оползотворяване на проектните възможности на национално, трансгранично и европейско ниво.

СТРАТЕГИЧЕСКА И НОРМАТИВНА РАМКА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Европейски стратегически документи в областта на висшето образование и научноизследователската дейност

Стратегията е в съответствие с инициативата на Европейската комисия „Ново Европейско научноизследователско пространство (ЕНП) за научни изследвания и иновации“, Стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.), Визия на Европейската асоциация на университетите (ЕУА) до 2030 г., Европейската харта за научните изследователи и Кодекса за професионално поведение при подбора на изследователи и други европейски стратегически документи.

Национални стратегически и нормативни документи в областта на висшето образование и научноизследователската дейност

На национално ниво Стратегията отразява Стратегията за развитие на висшето образование в Република България 2021 – 2030 г., Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 г., Националната пътна карта за научна инфраструктура (2017 – 2023 г.), Националният план за развитие на инициативата за отворена наука в Република България, Национална програма за развитие „България 2030“, Оперативен план за изпълнение на първия етап на Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 г. и други национални стратегически документи. Стратегията е съобразена с действащото българско законодателство, касаещо научноизследователската дейност – Закон за висшето образование, Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите, Правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“ и други нормативни актове.

Вътрешноинституционални документи за развитие на научноизследователската дейност

Вътрешноинституционалните документи в основата на Стратегията се опират върху Виждането на Ректора за управлението на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ през периода 2024-2028 г.

„...Популяризиране на Стопанската академия в международното образователно и научно пространство като икономическо висше училище, създаващо не само качествени и добре подготвени кадри с интегрални знания и умения и висока пригодност за заетост, но и актуална и значима научна продукция...“

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“,

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов е приемник на официално откритото на 8 ноември 1936 година Висше търговско училище, създадено с Указ №376/19 на Цар Борис III от 1936 г. Стопанска академия “Д. А. Ценов” е едно от най-старите и утвърдени висши училища в България. Тя е устояла във времето, съчетавайки традиции и иновации в образованието и активно изгражда своята институционална екосистема за развитието на научноизследователска дейност през своята 86 годишна история. През 2023 г. Стопанската академия е акредитирана за срок от 6 години от Националната агенция за оценяване и акредитация (9,36). Основният научен потенциал на Академията е в областта на социалните, стопанските и правните науки в две професионални направления: Администрация и управление и Икономика.

Административна рамка и човешки ресурси

Научните изследвания в СА се провеждат от отделни преподаватели и от изследователски екипи, формирани от представители на академичния състав на ВУ, други висши училища и представители на практиката, докторанти и студенти.

Изследователите от СА имат академична свобода на провеждане на научни изследвания, както и свобода на съвместна научноизследователска, проектна и иновационна дейност с други висши училища и организации в страната и чужбина, съгл. чл. 20 от ЗВО.

При провеждане на научната си политика СА прилага принципите заложи в Европейска харта на учените и Кодекс за назначаване на изследователи.

Основно звено от СА , което обединява академичен състав за извършване на дългосрочна научноизследователска дейност, е Институтът за научни изследвания (ИНИ). Структурата на института, конституирането и функциите на неговите органи за управление, се определят от академичния съвет на висшето училище, съгл. чл. 266 от ЗВО.

Мисията, целите и дейностите на ИНИ са регламентирани в Правилник за организацията и дейността на Института за научни изследвания.

Мисията на ИНИ е да развива фундаментални и научно-приложни изследвания, съобразно научните направления, мястото и профила на СА “Димитър А. Ценов” в европейската и в националната научно-образователни системи, като подпомага и развива нейната научна функция.

Основните цели на ИНИ са:

1. Насърчаване научноизследователските усилия, творческата инициативност и предприемчивост на академичния състав, докторантите и студентите за създаване на научни продукти и педагогически иновации.
2. Издигане социалната значимост на икономическата и управленската наука и авторитета на Академията като изследователски център с национално и международно значение.
3. Създаване на нови знания и научно-приложни продукти за нуждите на практиката и за развитие на обучението.

Човешкият потенциал за научни изследвания в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ — Свищов включва академичния персонал на висшето училище, докторанти и студенти, които участват в научно -изследователски проекти.

През 2023 г. изследователския състав в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов е в размер на 157 ч., в т.ч.:

- На академична длъжност „професор“ - 16
- На академична длъжност „доцент“ - 58
- На академична длъжност „главен асистент“ - 58
- На академична длъжност „асистент“ – 5
- На академична длъжност „преподавател“ – 4
- На академична длъжност „старши преподавател“ – 15
- На длъжност „Изследовател/ признат изследовател (R4)“ - 1

Съотношението между хабилитирани и нехабилитирани преподаватели е 1:1,15, което е предпоставка за стабилно присъствие и активно участие в научноизследователската дейност на преподаватели с богат опит, традиции и широкообхватна икономическа експертиза, верифицирана във времето, но в същото време младите учени допринасят с развитието на иновативността и новаторството в научната дейност.

Значителна част от научните изследвания във висшето училище се провежда от докторанти във връзка с подготовката на дисертационни трудове. Обучението в образователна и научна степен "доктор" се извършва по акредитирани докторски програми, при спазване изискванията на Закона за висше образование, Наредбата за държавните изисквания за приемане и обучение на докторантите, Статута на докторантите във висшето училище.

През 2023 г. в редовна, задочна и самостоятелна форма на докторантура се обучават 176 докторанти (вж. табл. 1).

Таблица 1. Справка за обучаваните докторанти в Стопанска Академия „Д. А. Ценов“ – Свищов за 2023 година

Факултет	Професионално направление	
	3.8.	3.7.
„Финанси“	74	0
„Производствен и търговски бизнес“	36	0
„Мениджмънт и маркетинг“	26	21
„Стопанска отчетност“	19	0
Общо:	155	21

Наличието на значителен брой докторанти, чиято численост представлява 112% от числеността на академичния състав на ОТД, създава условия за активизиране научноизследователската дейност на младите хора и възможност за използване на техния потенциал за осъществяване на висококачествена изследователска и проектна дейност, която да гарантира наличие на академичен капацитет през следващите няколко десетилетия. Необходимо е идентифицирането на потенциални полета и реални мерки за въвличане на младите изследователи във веригата за създаване и трансфериране на научните резултати в работещи бизнес решения.

От МОН е предоставен оторизиран достъп на българските държавни висши училища, вкл. и на Стопанската академия, до базите данни Web of Science и Scopus. Базите данни на EBSCO Publishing и по-специално на колекцията Business Source Complete, RePec, Emerald insight, Scimago Journal & Country Rank (SJR), JSTOR, Engineering Village, Embase, Blackwell Publishing on-line

wiley Online Library, SSRN – Social Science Research Network, NBER – National Bureau of Economic Research са достъпни за потребителите на информационни услуги от СА „Д. А. Ценов“. Осигурен е достъп и до платформите на НАБИС и Соционет.

Проектна активност

За периода 2020-2023 г. в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ се реализират 69 научноизследователски проекти, в т.ч.:

Национални и международни научноизследователски проекти финансирани по Европейски рамкови и др. програми (програма „Еразъм+“):

1. № 2020-1-BG01-KA203-079025 "Адаптиране на стратегии за корпоративна социална отговорност за справяне с последиците от Индустрия 4.0"
2. 2020-1-TR01-KA226-HE-097737 "A DIGITAL LEARNING PLATFORM FOR GENERATION Z: PASSPORT TO IFRS\$"
3. № 2021-1-BG01-KA220-VET-000034664 „Training on business continuity strategies for micro SMEs in the aftermath of Covid-19“ (CORONOMICS)
4. № 2021-1-BG01-KA220-VET-000034800 "Търговско ориентирано обучение на социално предприемачество в професионално образование и обучение"
5. № 2021-1-BG01-KA220-VET-000034709 „ECOLOGically Viable Business innovation through ECVET compliant digital Entrepreneurial Skills training“ (ECO-VIBES)
6. № 2022-1-BG01-KA220-VET-000089399 "Enabling SMEs in the HoReCa sector for the effective adoption of Artificial Intelligence knowledge and tools" (HoReCa5.0)
7. 2022-1-BG01-KA220-HED-000085464 "Тристранен подход към кръговата икономика: перспективи на академичния бизнес и по-широкото общество "CRCLEcon"
8. № 2023-1-PT01-KA220-HED-000154261 "A gamification model for community-based heritage work"

Научноизследователски проекти финансирани от национални финансиращи организации:

1. НОИР BG05M2OP001-2.016-0004-C01 „Икономическото образование в България 2030“
2. НОИР BG05M2OP001-2.013-0001 Студ.практики фаза 2

3. НИФ № 12ИФ-02-18/09.12.2021 г. „Иновативен метод и информационно-технологичен софтуер за автоматична счетоводна среда“;
4. ФНИ № КП-06 М35/5 „Фискална дисциплина и/или повишаване фискалния капацитет на Република България?“
5. ФНИ № КП-06 Н35/7 "Устойчиво потребление в градската среда- регионални различия"
6. ФНИ № КП-06- Н55/1 "Развитие на селските територии в условията на трансформираща се към устойчивост икономика"
7. ФНИ № КП-06- М55/1 "Конвергенция и девергенция в ЕС: оценка на интегрираните териториални инвестиции в Европейската политика за регионално развитие"
8. ФНИ № КП-06-Н-45/1 "Дигитализация и дигитални компетентности - тенденции и иновативни практики във висшето образование и пазара на труда"
9. ФНИ № КП-06-М65/2 "Изкуственият интелект в икономическата перспектива"
10. ФНИ № КП-06-Н65/10 „Формални и неформални иновационни мрежи“
11. ФНИ № КП-06-ПП2-0045 Издаване на рецензирано научно списание "Народностопански архив"
12. ФНИ № КП-06-НП3/69 Издаване на рецензирано научно списание "Народностопански архив"
13. ФНИ № КП-06-НП4/36 Издаване на рецензирано научно списание "Народностопански архив"
14. ФНИ № КП-06-НП3/12 Издаване на рецензирано научно списание "Бизнес управление"
15. ФНИ № КП-06-НП4/75 Издаване на рецензирано научно списание "Бизнес управление"

Проекти разработени от изследователския състав на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов финансирани по Наредбата за условията и реда за оценката и планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност (ДВ, бр. 73 от 16.09.2016 г.):

По години	Научноизследователски проекти (едногодишни)	Проекти за частично финансиране на научни форуми	Инфраструктурни научноизследователски проекти (двугодишни)
2020	12	0	-
2021	9	2	-
2022	11	2	-
2023	3	4	3
Общо	35	8	3

В Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов в периода 2020-2023 г. се наблюдава относително постоянна проектна активност, но има изразена тенденция за повишаване на проектна дейност за финансиране на научни прояви и пренасочване на изследователски екипи през 2023 г. към нови възможности за по-дългосрочни инфраструктурни научноизследователски проекти.

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов е член на алианс, разработващ проект за изграждане на Европейски университет KreativEU. Проектът има за цел да създаде пълнофункционален Европейски университет, който поставя креативния потенциал, извлечен от културното наследство на Европа, в основата на преподаването, научните изследвания и академичния обмен. Консорциумът включва 11 висши училища от 11 държави:

- Политехнически университет в Томар (Португалия) – координатор;
- Стопанска академия „Д. А. Ценов“ (България);
- Университет на Южна Бохемия в Ческе Будейовице (Чехия);
- Университет в Камерино (Италия);
- Университет в Търнава (Словакия);
- Университет „Валахия“ в Търговище (Румъния);
- Университет по приложни науки в Бреда (Нидерландия);
- Университет Содернторн (Швеция);
- Ополски университет по технологии (Полша);
- Университет за наука и технологии в Адана (Турция);
- Университет в Грайфсвалд (Германия).

Към KreativEU ще бъдат въвлечени над 40 асоциирани партньори в подкрепа реализацията на различни дейности на Европейски университет – висши

училища от цял свят и институции, като сред тях от българска страна са Министерството на образованието и науката, Министерството на културата, Министерството на туризма и др.

В рамките на международен изследователски проект *Central European Network for Sustainable and Innovative Economy*“ (*CENetSIE*); (Централно-Европейска мрежа за устойчива и иновативна икономика (*CENetSIE*)) с шест партниращи организации: Slovak University of Agriculture in Nitra, University of Economics in Prague, Czech University of Life Science in Prague, University of Zagreb, University of Szeged и International Innovation Centre in Kiev са създадени 2 научни мрежи, в които Стопанска академия е не само член, а и учредяваща институция. Първата - „*CENetSIE*“ е съставена от партниращите си в проекта ВУ като нейната цел е повишаване осведомеността по проблеми, свързани с устойчивата и иновативна икономика и публикуване на научно съдържание под формата монографични трудове. Втората - „*Central European Network for Sustainable and Innovative Economy*“ CIII-PL-1605-01-2122, създадена по програма СЕЕПУС, е международна научна мрежа за обмен на преподаватели, докторанти и студенти, споделяне на ресурси, преподаване и добри практики. През м. март 2022 г. мрежата получи положителна оценка и финансова подкрепа за още две години.

От началото на 2022 г. Стопанска академия официално е включена в списъка с асоциирани членове на международната SDSN (Sustainable Development Solutions Network) научна мрежа, администрирана от ООН. Продължава участието в още 100 международни научни мрежи – EUropreneurship Network, OECD International Network on Financial Education – OECD/INFE, Central European Network for Sustainable and Innovative Economy, „Central European Network for Sustainable and Innovative Economy“ CIII-PL-1605-01-2122, Асоциация на европейските университети (The European University Association (EUA)), Асоциация на икономическите университети от Югоизточна Европа и Черноморския регион (Association of Economic Universities of South and Eastern Europe and the Black Sea Region – ASECU), Academia.edu, Мрежа на чуждестранните университети-партньори по Програма “Еразъм+” (2014-2020), CZ-0911 „Управленски процеси и тяхното оптимизиране и оценяване“ по програма ЦЕЕПУС III и Black Sea and Eastern Mediterranean Academic Network (BSEMAN).

Публикационна активност

През периода 2020 г. - 2023 г. изследователи от Стопанска академия са реализирали общо **127 бр.** научни публикации в издания индексирани в световните наукометрични бази данни SCOPUS и Web of Science. Установена е трайна тенденция за нарастване на общия брой цитирания на уникални автори от Академията в периода – общо **384 бр.**, докато в предходния период (2016-2019) са отчетени общо 82 бр. в Scopus и Web of Science. Това се дължи в известна степен на въвеждането на механизъм за пряко материално стимулиране на публикуването на статии в подобни издания. Посочените данни отбелязват тенденция към засилване и **подобряване на позициите на ВУ в международното икономическо пространство и разпознаваемостта на изследователите** по количество и качество на международно видимата научна продукция.

В СА се издават пет реферирани научни списания (списание „Народостопански архив“, списание „Бизнес управление“, списание „Икономика 21“, Електронно списание „Диалог“ и Алманах „Научни изследвания“), както и Годишник на СА и Монографична библиотека „Стопански свят“. Всички те са индексирани в EBSCO, Google Scholar, RePEc, Central and Eastern European Online Library, Base, като едно от списанията, „Бизнес управление“ **е индексирано и в Scopus.**

В подкрепа на инициативата Open Access СА поддържа онлайн хранилище DLib (<https://dlib.uni-svishtov.bg/?locale-attribute=bg>) за публикувани и непубликувани научни трудове, включително статии и студии от периодичните издания на ВУ, доклади от научни конференции, защитени докторски дисертации, учебници, хабилизационни трудове и монографии. Данните от Виртуалната библиотека на СА са интегрирана към Български портал за отворена наука (BPOS) като с това тя се превръща в един от водещите за България доставчици на съдържание за портала. Академията в този аспект е провокирана от европейските тенденции и добри практики в областта на научните изследвания и споделянето на научна продукция, работата в мрежи и възможностите за развитие на научния потенциал чрез проектно финансиране.

SWOT анализ на научноизследователската дейност на СА

Идентифицирани са предизвикателствата пред развитието на научноизследователската дейност в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов под формата на SWOT анализ. Макар и наличието на ясно изразени

силни страни, все още съществува неоползотворен външен потенциал под формата на много възможности, като в същото време са отразени слабите вътрешни страни и са идентифицирани външните заплахи на местно, национално, европейско и глобално ниво. Именно оптималното оползотворяване на външните възможности за преодоляване на слабите страни и заплахите ще позволят засилване на силните страни и постигане на Визията на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов.

SWOT анализ на научноизследователската дейност на СА

Вътрешни фактори	
Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Едно от най-старите и утвърдени висши училища в Р. България; ✓ Успешно развиващ НИД в областта на икономиката, администрацията и управлението; ✓ Работеща вътрешна нормативна уредба, регламентираща НИД; ✓ Изградена и работеща инфраструктура; ✓ Механизъм за стимулиране на публикуване в реферирани издания и издания с импакт фактор; ✓ Висококвалифицирани преподаватели/изследователи с голям научен и експертен потенциал; ✓ Наличие на висококачествена публикационна активност; ✓ Традиции в организиране и провеждане на научни инициативи; ✓ Активно участие на преподаватели/изследователи в международни научни форуми; ✓ Наличие на докторски програми със съвместно научно ръководство; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Забавено актуализиране на вътрешната нормативна база; ✓ Забавена инфраструктурна модернизация; ✓ Липса на консултантски център по икономика, администрация и управление към СА; ✓ Няма обвързване на основните трудови възнаграждения на академичния персонал с научните резултати; ✓ Ограничено привличане и задържане на млади учени с висок потенциал; ✓ Ограничена практическа приложимост на научните изследвания; ✓ Липса на научен форум с индексирани резултати в Scopus/WoS; ✓ Ограничено популяризиране на научната продукция; ✓ Нисък дял на чуждестранни докторанти и изследователи; ✓ Относително по-ниска изходяща мобилност на докторанти; ✓ Липса на програма за привличане на постдокторанти;

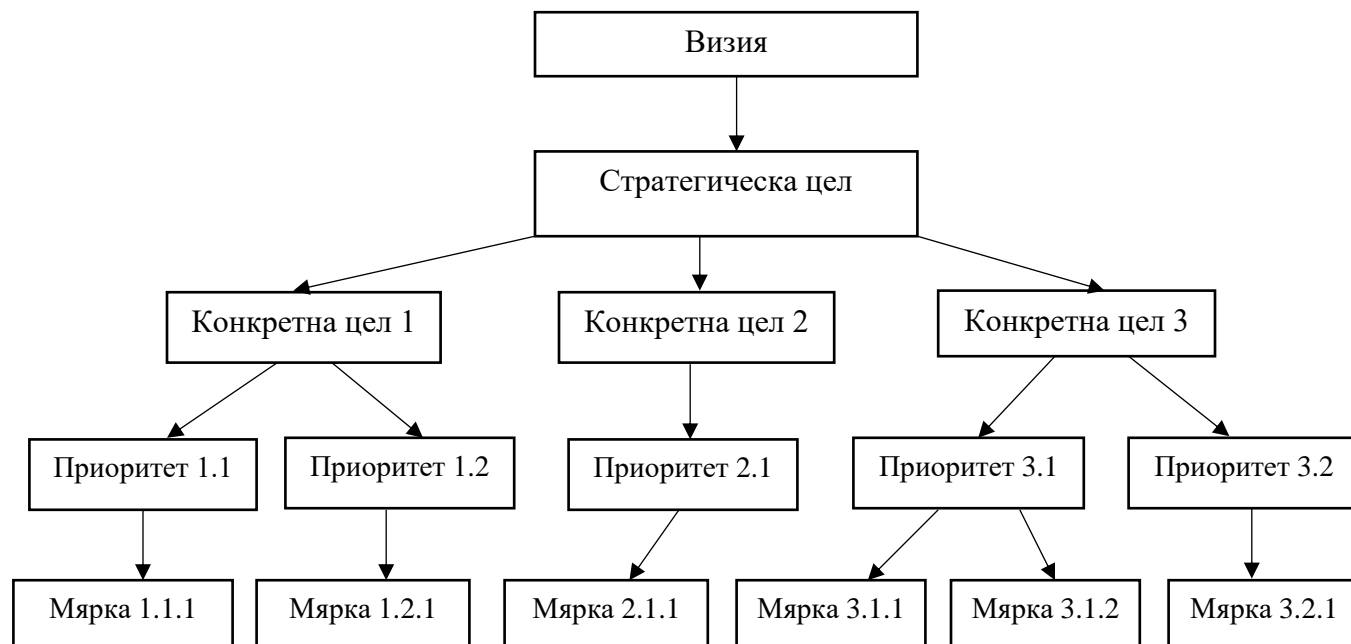
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Наличие на докторски програми на чужд език; ✓ Наличие на облачна среда за работа и функционални сайтове на научните издания; ✓ Цифровизиране процеси свързани с НИД на фаза кандидатстване и подаване на проектно предложение; ✓ Наличие на научно издание на СА, реферирано в Scopus; ✓ Създадено онлайн хранилище DLib за отворена наука. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Неравномерна натовареност на академичния състав с НИД; ✓ Липсва цифровизиране на процеси свързани с НИД на фаза рецензиране и отчитане на проекти към ИНИ; ✓ Нисък SJR ранк на индексираното научно издание на СА в системите Scopus.
Външни фактори	
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Участие в консорциум по инициативата Европейски университет на ЕС и създаване на европейски университет KreativEU; ✓ Участие в проектни предложения по програмата "Хоризонт Европа"; ✓ Участие в трансгранични проекти; ✓ Участие в проекти по национални програми; ✓ Участие в проекти по Националния план за възстановяване и устойчивост на Р. България; ✓ Изграждане на нови партньорства с бизнес сектора; ✓ Изграждане на научноизследователски мрежи с бизнеса; ✓ Участие в клъстери; ✓ Изграждане на мрежа с неправителствени организации; ✓ Възможност за мобилност, мрежово партньорство и обмяна на опит; 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Чести промени в нормативната рамка в областта на висшето образование и научните изследвания; ✓ Усложнена процедура за публикуване в индексирани и реферирани издания; ✓ Ограничен достъп до индексирани и реферирани издания; ✓ Нестабилна социално-икономическа и политическа обстановка, както на национално, така и на ниво ЕС и в света; ✓ Липса на инициатива от страна на бизнеса за съвместни научни изследвания; ✓ Намаляване на броя на кандидатите за обучение в ОНС „доктор“.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Прилагане на НИД в бизнес сектора; ✓ Интеграция на научните изследвания в развитието на нови и нововъзникващи технологии.	
---	--

ВИЗИЯ НА СА „Д. А. ЦЕНОВ“

Стратегията е базирана на йерархичен принцип на подреждане на целите, приоритетите и мерките, а именно:

ВИЗИЯ НА СА „Д. А. ЦЕНОВ“ (до 2030):

Заемане на една от водещите позиции сред висшите училища в България, по отношение развитието на високи научни постижения в областта на икономиката, администрацията и управлението

Европейската и национална политика разглежда инвестициите в научни изследвания и технологично развитие като решаващ фактор за икономическия растеж и развитие на конкурентоспособността на икономиката. Повишаването на качеството на научните изследвания и развитието на иновациите е от съществено значение за устойчивия растеж. Високото качество на научните изследвания и образованието са базово условие за постигане на този растеж. За целта е необходимо учените и специалистите, работещи в сферата на висшето образование и науката, да бъдат мотивирани към такава дейност чрез конкурентно възнаграждение, възможности за професионално развитие, модерна инфраструктура и подходяща работна среда.

Достигането на дефинираната визия е свързано с повишаване на нивото и пазарната ориентация на научноизследователските дейности на Академията, както и развитие на капацитета за научни изследвания и иновации, което от своя страна се разглежда като предпоставка за създаване на нови партньорства с бизнеса, изграждане на мрежи и клъстери и интензифициране на връзките между Академията, центровете за научноизследователска и развойна дейност и предприятията.

Превръщането на Академията в център за високи постижения и научна компетентност в областта на икономиката, администрацията и управлението е свързано с интеграция на планираните научни изследвания с развитието на новите и нововъзникващите технологии, и ще осигури възможност за внедряване на резултатите от научните изследвания в практиката, както и за развитие на иновационни дейности в съответните тематични области на Иновационна стратегия за интелигентна специализация на РБългария 2021-2027 г. („Информатика и ИКТ“, „Мехатроника и микроелектроника“, „Индустрия за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии“, „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“, „Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“).

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ НА СА „Д. А. ЦЕНОВ“ (до 2030):

Насърчаване изграждането на подкрепяща среда за научно развитие на академичния състав и разгръщане на научноизследователския потенциал на СА „Д. А. Ценов“ с оглед създаване и десеминация на висококачествена научна продукция.

Постигането на високо качество на научните изследвания изразява стремежа на академичната общност на висшето училище научните продукти да отговарят на поне една от следните характеристики:

- първо, да са насочени към европейски приоритети в научните изследвания и да са основа за разширяване на сътрудничеството и участие в изследователски мрежи;
- второ, да имат силна практическа насоченост, т.е. да се използват от определени среди в практиката - бизнеса и публичния сектор;
- трето, да имат висок импакт фактор, т.е. висока цитируемост на публикациите в реферирани издания.

Стратегическата цел пряко кореспондира с дефинираната визия.

Посочената стратегическа цел предполага насочване на усилия и ресурси в три конкретни цели, детайлизирани в 10 приоритета. Към всяка конкретна цел и приоритети (там, където е приложимо) са разписани мерки, очертаващи възможни интервенции.

Част от мерките се съотнасят към повече от една цел или приоритет, затова са поставени в групата приоритети, към която имат най-голям принос. Към идентифицираните мерки са формулирани области за интервенция, чрез чието инициране могат да бъдат реализирани приоритетите и поставените цели.

КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“

***КОНКРЕТНА ЦЕЛ 1.** Подобряване на институционалната екосистема за научното развитие на академичния състав и научноизследователската дейност*

Приоритет 1.1 Усъвършенстване на вътрешната нормативна база за насърчаване на научните изследвания

Мярка 1.1.1 *Развиване и доусъвършенстване на организационните предпоставки за повишаване участието на изследователи в научноизследователски проекти с национално и международно значение.*

Мярка 1.1.2 *Изграждане на система от стимули за публикационна активност.*

Мярка 1.1.3 *Системно актуализиране на вътреинституционалната нормативна уредба, регламентираща научноизследователската дейност.*

Приоритет 1.2 Насърчаване научното развитие на академичния състав

Мярка 1.2.1 *Изграждане на система за трансфер на знания между академичния състав на СА.*

Мярка 1.2.2 *Стимулиране на процесите по повишаване научноизследователските компетентности и умения на академичния състав на СА.*

Мярка 1.2.3 Прилагане на политика за привличане и задържане на млади учени с висок потенциал.

Мярка 1.2.4 Осигуряване на подкрепа на академичния състав за учене, мобилност, мрежово партньорство и обмяна на опит с научната общност извън СА.

Приоритет 1.3 Развитие на модерна научна инфраструктура

Мярка 1.3.1 Повишаване SJR ранка на индексирани научно издание на СА в системите Scopus и/или Web of Science.

Мярка 1.3.2 Разширяване достъпа на академичния състав и докторантите в СА до библиографски бази с пълнотекстови научни издания.

Мярка 1.3.3 Цифровизация на вътрешно институционални процеси, свързани научно-изследователската дейност вкл. кандидатстване, рецензиране и отчитане на проекти към ИНИ.

Приоритет 1.4 Активизиране на публикационната дейност на академичния състав на СА с фокус върху издания с импакт фактор

Мярка 1.4.1 Развитие и прилагане на целенасочена политика за стимулиране на изследователите да публикуват в издания с импакт фактор.

Мярка 1.4.2 Приемане на принципите за отворена наука.

Мярка 1.4.3 Разработване и прилагане на механизъм за обвързване на системата за възнаграждения на преподавателите и на изследователите с постигнатите научни резултати.

Мярка 1.4.4 Създаване на ежегоден научен форум, научните резултати от който да се предлагат за индексирани в Scopus и/или WoS.

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 2. Разширяване участието на СА „Д. А. Ценов“ в научни инициативи и проектни активности в рамките на националното и международното научноизследователско пространство

Приоритет 2.1 Активно включване на СА в национални и международни научно-изследователски мрежи и партньорства.

Мярка 2.1.1 Развитие на съществуващи и търсене на възможности за нови институционализирани партньорски отношения в областта на научните изследвания

Мярка 2.1.2 *Активизиране присъствието на СА в международното научно пространство чрез участие в консорциум по инициативата Европейски университети на ЕС.*

Приоритет 2.2 **Активно включване и участие в национални и международни научноизследователски проекти.**

Мярка 2.2.1 *Участие на СА в проектни предложения по програма „Хоризонт Европа“ на ЕС*

Мярка 2.2.2 *Участие на СА в проектни предложения с транснационален характер*

Мярка 2.2.3 *Участие на СА в проектни предложения по национални програми и Националния план за възстановяване и устойчивост на България*

Приоритет 2.3 **Повишаване на международната мобилност на изследователи и докторанти.**

Мярка 2.3.1 *Насърчаване участието на изследователи и докторанти в международни научни форуми в страната и чужбина като се осигури институционално финансово подпомагане за участието*

Мярка 2.3.2 *Насърчаване на изходящата мобилност на изследователи и докторанти с цел провеждане на научни изследвания по програма Еразъм+, други международни програми, както и по двустранни споразумения за обмен.*

Мярка 2.3.3 *Провеждане на информационна кампания сред партньорски университети за представяне на възможностите за входяща мобилност на чуждестранни изследователи и докторанти.*

КОНКРЕТНА ЦЕЛ 3. *Активизиране на връзката наука-практика и насърчаване на иновационните процеси в бизнеса и публичния сектор, основани на научни резултати*

Приоритет 3.1 **Развитие на съществуващи и създаване на нови работещи партньорства с публични власти**

Мярка 3.1.1 *Разработване на публични политики и програми от регионално и национално значение*

Мярка 3.1.2 *Използване на експертния потенциал на СА за решаване на обществено значими въпроси в публичната сфера*

Мярка 3.1.3 *Регулярно провеждане на публични лекции, майсторски класове и др. съвместни инициативи с представители на публичните власти вкл. търсене на възможности за съвместни изследвания*

Приоритет 3.2 **Развитие на съществуващи и създаване на нови работещи партньорства с бизнеса**

Мярка 3.2.1 *Регулярно провеждане на публични лекции, майсторски класове и др. съвместни инициативи с представители на бизнеса вкл. търсене на възможности за съвместни изследвания*

Мярка 3.2.2 *Обособяване на консултантски център по икономика, администрация и управление към СА вкл. и предлагане на предпроектни услуги*

Приоритет 3.3 **Развитие на съществуващи и създаване на нови работещи партньорства с неправителствени организации**

Мярка 3.3.1 *Изграждане на мрежа за взаимодействие между СА и представители на неправителствения сектор в региона*

Мярка 3.3.2 *Организиране и провеждане на съвместни инициативи за обмяна на опит и трансфер на знания*

Мярка 3.3.3 *Регулярно провеждане на публични лекции, майсторски класове и др. съвместни инициативи с представители на неправителствения сектор вкл. търсене на възможности за съвместни изследвания*

<p>КОНКРЕТНА ЦЕЛ 1. Подобряване на институционалната екосистема за научното развитие на академичния състав и научноизследователската дейност</p>	<p>КОНКРЕТНА ЦЕЛ 2. Разширяване участието на СА „Д. А. Ценов“ в научни инициативи и проектни активности в рамките на националното и международното научноизследователско пространство</p>	<p>КОНКРЕТНА ЦЕЛ 3. Активизиране на връзката наука-практика и насърчаване на иновационните процеси в бизнеса и публичния сектор, основани на научни резултати</p>
---	--	--

<p>ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ</p>		
<p>1.1 Усъвършенстване на вътрешната нормативна база за насърчаване на научните изследвания</p>	<p>2.1 Активно включване на СА в национални и международни научно-изследователски мрежи и партньорства.</p>	<p>3.1 Развитие на съществуващи и създаване на нови работещи партньорства с публични власти</p>
<p><i>1.1.1</i> Развиване и доусъвършенстване на организационните предпоставки за повишаване участието на изследователи в научноизследователски проекти с национално и международно значение</p> <p><i>1.1.2</i> Изграждане на система от стимули за публикационна активност</p> <p><i>1.1.3</i> Системно актуализиране на вътрешноинституционалната</p>	<p><i>2.1.1</i> Развитие на съществуващи и търсене на възможности за нови институционализирани партньорски отношения в областта на научните изследвания</p> <p><i>2.1.2</i> Активизиране присъствието на СА в международното научно пространство чрез участие в консорциум по инициативата Европейски университети на ЕС.</p>	<p><i>3.1.1</i> Разработване на публични политики и програми от регионално и национално значение</p> <p><i>3.1.2</i> Използване на експертния потенциал на СА за решаване на обществено значими въпроси в публичната сфера</p> <p><i>3.1.3</i> Регулярно провеждане на публични лекции, майсторски класове и др. съвместни инициативи с представители на публичните власти вкл. търсене на</p>

<p><i>нормативна уредба, регламентираща научноизследователската дейност</i></p>		<p><i>възможности за съвместни изследвания</i></p>
<p>1.2 Насърчаване научното развитие на академичния състав</p>	<p>2.2 Активно включване и участие в национални и международни научноизследователски проекти.</p>	<p>3.2 Развитие на съществуващи и създаване на нови работещи партньорства с бизнеса</p>
<p><i>1.2.1 Изграждане на система за трансфер на знания между академичния състав на СА 1.2.2 Стимулиране на процесите по повишаване научноизследователските компетентности и умения на академичния състав на СА 1.2.3 Прилагане на политика за привличане и задържане на млади учени с висок потенциал 1.2.4 Осигуряване на подкрепа на академичния състав за учене, мобилност, мрежово партньорство и обмяна на опит с научната общност извън СА</i></p>	<p><i>2.2.1 Участие на СА в проектни предложения по програма „Хоризонт Европа“ на ЕС 2.2.2 Участие на СА в проектни предложения с транснационален характер 2.2.3 Участие на СА в проектни предложения по национални програми и Националния план за възстановяване и устойчивост на България</i></p>	<p><i>3.2.1 Регулярно провеждане на публични лекции, майсторски класове и др. съвместни инициативи с представители на бизнеса вкл. търсене на възможности за съвместни изследвания 3.2.2 Обособяване на консултантски център по икономика, администрация и управление към СА вкл. и предлагане на предпроектни услуги</i></p>
<p>1.3 Развитие на модерна научна инфраструктура</p>	<p>2.3 Повишаване на международната мобилност на изследователи и докторанти.</p>	<p>3.3 Развитие на съществуващи и създаване на нови работещи партньорства с неправителствени организации</p>

<p>1.3.1 Повишаване SJR ранка на индексирано научно издание на СА в системите Scopus и/или Web of Science.</p> <p>1.3.2 Разширяване достъпа на академичния състав и докторантите в СА до библиографски бази с пълнотекстови научни издания.</p> <p>1.3.3 Цифровизация на вътрешно институционални процеси, свързани научно-изследователската дейност вкл. кандидатстване, рецензиране и отчитане на проекти към ИНИ</p>	<p>2.3.1 Насърчаване участието на изследователи и докторанти в международни научни форуми в страната и чужбина като се осигури институционално финансово подпомагане за участието</p> <p>2.3.2 Насърчаване на изходящата мобилност на изследователи и докторанти с цел провеждане на научни изследвания по програма Еразъм+, други международни програми, както и по двустранни споразумения за обмен.</p> <p>2.3.3 Провеждане на информационна кампания сред партньорски университети за представяне на възможностите за входяща мобилност на чуждестранни изследователи и докторанти.</p>	<p>3.3.1 Изграждане на мрежа за взаимодействие между СА и представители на неправителствения сектор в региона</p> <p>3.3.2 Организиране и провеждане на съвместни инициативи за обмяна на опит и трансфер на знания</p> <p>3.3.3 Регулярно провеждане на публични лекции, майсторски класове и др. съвместни инициативи с представители на неправителствения сектор вкл. търсене на възможности за съвместни изследвания</p>
<p>1.4 Активизиране на публикационната дейност на академичния състав на СА с фокус върху издания с импакт фактор</p>		

<p><i>1.4.1 Развитие и прилагане на целенасочена политика за стимулиране на изследователите да публикуват в издания с импакт фактор</i></p> <p><i>1.4.2 Приемане на принципите за отворена наука</i></p> <p><i>1.4.3 Разработване и прилагане на механизъм за обвързване на системата за възнаграждения на преподавателите и на изследователите с постигнатите научни резултати.</i></p> <p><i>1.4.4 Създаване на ежегоден научен форум, научните резултати от който да се предлагат за индексирание в Scopus и/или WoS</i></p>		
---	--	--

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Стратегията за научноизследователска дейност на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ за периода 2020-2030 г. се приема от академичния съвет на Академията. Отговорен за изпълнението на Стратегията, предвид нейното определящо значение за успешното развитие на висшето училище и постигането на неговата визия, е ресорният заместник-ректор. Заместник-ректорът по "Научноизследователска дейност и развитие на кадрите" осигурява административната подкрепа, необходима за реализирането на Стратегията. Оперативната дейност по изпълнението на Стратегията се осъществява от следните звена и отговорни лица:

- Институт за научни изследвания
- Съвет на Института за научни изследвания
- Факултети и катедри
- Кариерен център
- Център за международна дейност
- Академична библиотека
- Ръководители на академична научна инфраструктура
- Научни секретари на катедри
- Тематични работни групи от преподаватели/изследователи и служители

Настоящата Стратегия представя визията за дългосрочна политика на Академията в областта на научните изследвания. Целите са проблемно ориентирани и са изведени онези ключови мерки за Стопанска академия, чрез които ще се постигне кохезия както с институционалните, така и с националните и европейски цели на развитие в периода 2020-2030 г.

Този стратегически документ оперативно намира отражение в дефинираните интервенции в Мандатната програма на Ректора на Академията, индикативните годишни програми за реализация на националните програми в България, както и други програми за научни изследвания на транс-национално ниво.

Настоящата стратегия е тясно свързана със Стратегията за експлоатация и комерсиализация на резултатите от научноизследователската дейност на Академията и е в контекста на политиката за иновации на Академията. Дългосрочният характер на Стратегията изисква периодично тя да бъде преразглеждана и актуализирана, с оглед адаптирането ѝ към промените на средата.

Планираните приоритети и мерки ще допринесат за изпълнение на стратегическите цели, свързани с развитието на научните изследвания, формулирани в Мандатната програма на Ректора на Стопанска академия „Д. А. Ценов“. В по-дългосрочен план Стратегията ще допринесе за развитие на научноизследователския потенциал на Стопанска академия, надграждане и усъвършенстване на политиката на висшето училище по отношение на научните изследвания и подобряване на тяхното качество, от гледна точка на постигането на още по-значими за науката и практиката резултати.